

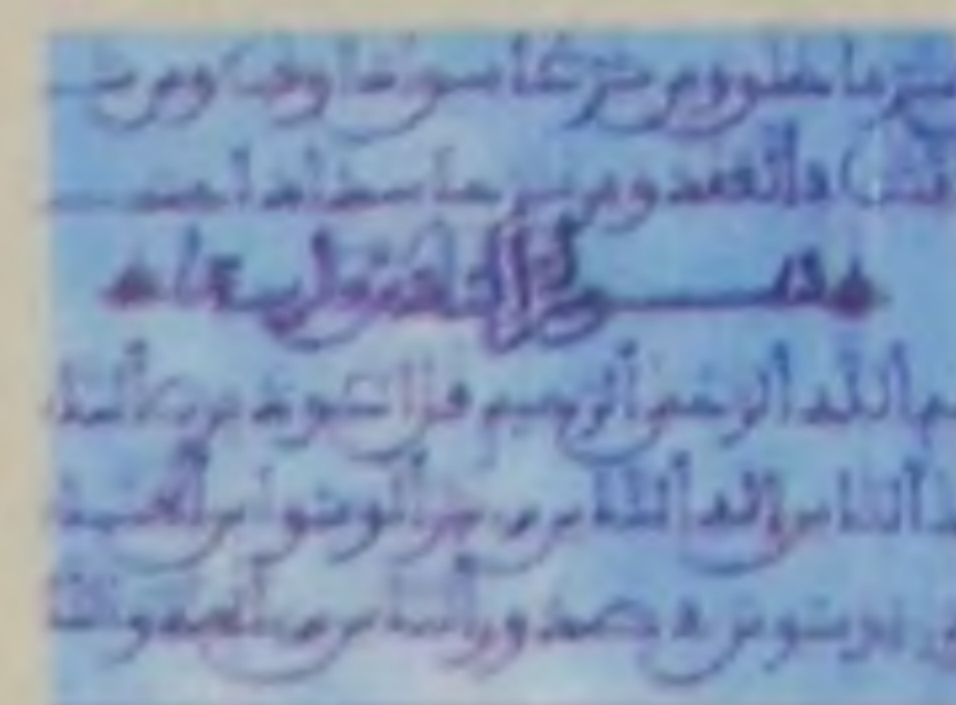
ISSN 1811-1823

ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛ

С. ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ
ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК
УНИВЕРСИТЕТІ

ФИЛОЛОГИЯЛЫҚ СЕРИЯ

2' 2013

ҒИМУ ХАБАРШЫСЫ ВЕСТНИК ПГУ

СОДЕРЖАНИЕ

✓ Авазбакиева Ф. Р., Капанова Д. Е. Оценочный компонент семантики прилагательных, положительно характеризующих человека по уровню воспитанности, в английском языке.....	9
✓ Акошева М. К., Рахимжанов К. Х. Комплексное специализированное изучение языков как инструмент формирования интеллектуального потенциала общества	16
Алишариева А. Н. Двуязычие в Казахстане: языковые процессы и межкультурное взаимодействие	24
Андрющенко О. К. Стратегия аргументации в политическом дискурсе.....	31
Ворошилова М. Б. Креолизованный политический текст: иллюстрация и плакат	37
✓ Демесинова Г. Х. Переводоведение в Болгарии.....	46
Жусупов Н. К., Баратова М. Н. Понятия «дорога», «любовь», «алчность» в стихотворениях Машхура – Жусипа.	52
Зейнулина А.Ф. Некоторые психологические особенности национального мышления и культуры речи.....	58
Кадырова Б. М. Экспрессивно-стилистические функции повторов	65
✓ Канапьянов К. Н. Мультимодусные тексты в контексте развития СМИ	72
Карагулова Б.С. Неологизмы и термины в казахском языке: виды и пути их возникновения	80
✓ Кенжебалина Г. Н. Русский язык как инструмент межэтнической коммуникации	85
✓ Кенжебалина Г. Н. Концепт «Казахстан» в дискурсе СМИ.....	91
Мамбетова Ж. И. Характерные особенности современного казахского разговорного языка.....	97
✓ Рахимжанов К. Х., Акошева М. К. О главных жизненных университетах поэта Павла Васильева	103
✓ Сарсенбаева А.С., Кулахметова М. С. Проблема классификации заимствований	107

Халиновская Л. А.	
Современные авиационные термины с компонентом авиа-, аэро- в украинском, русском, белорусском и немецком языках (семантический аспект)	114
✓ Шаикова Г. К.	
Образный компонент концепта «знание»	122
✓ Шаймарданова С. К.	
Филологический анализ художественного текста (на материале стихотворений М.Ю. Лермонтова)	128
✓ Шапауов А. К., Жусупов Н. К.	
Проблемы исследования жанра комедии в казахской драматургии	137
Шапауов А. К., Жусупов Н. К.	
Конфликт и характер в детской драматургии	147
✓ Шапауов А. К., Жусупов Н. К.	
Современная казахская комедия в 1980 – 1990 –х годов	155
Шапауов А. К., Жусупов Н. К.	
Художественно-стилевые особенности современной драматургии	163
✓ Шапауов А. К., Жусупов Н. К.	
Художественное мастерство в драматургии	168
Ыскак Б. А.	
Природа психологизма в рассказе писателя Ш. Кумаровой (на примере рассказа «Келін боп түскен жылы»)	180
Джансеитова С. С.	
Наименования исполнителей казахской музыки	185
Джансеитова С. С.	
Концептуальная и мифологическая картина мира традиционной казахской музыки	192
Муминов С. О.	
Роман А. Белого «Петербург» в его отношении к творчеству Джойса	200
Наши авторы	206
Правила для авторов	208

Ә. Қ. Шапауов*, Н. Қ. Жүсіпов**

БАЛАЛАР ДРАМАТУРГИЯСЫНДАҒЫ ТАРТЫС ЖӘНЕ МІНЕЗ

Мақалада балалар драматургиясындағы тартыс және мінез.

Бастауын ауыз әдебиетінің үлгілерінен алып, ал толықканды жанр есебінде ХХ ғасырдың басында калыптасқан, баска халықтардың тарихымен салыстыра карағанда аз ғана уақыттың ішінде әлемдік деңгейде дамып үлгерген казак ұлттык драматургиясының даму жолы күрделі. Аталған жанрдың ұлттык топыракта өркен жаюына жекелеген тұлғалардың қосқан үлесін салмактай отырып, бұл өнердің бүгінгі таңдағы мәселелерінің уақыт талабына орайластыра бағамдап, ғылыми тұрғыдан бағалап отыру әдебиеттанушылардың назарынан тыс калмауы тиіс.

Ұлттык драматургия бүгінгі күні жан-жақты даму үстіндегі жанр. Арнайы зерттеу нысанасына алынып және жекелеген белгілі драмашыларымыздың шығармашылықтарын карастыруда да бірнеше құнды еңбектер жазылды, атап айтканда, ғалымдар Н.Ғабдулин, С.Ордалиев, Р.Рүстембекова, Р.Нұрғали, Ә.Тәжібаев, М.Дүйсенов, Е.Жакыпов, Т.Есембеков, Ж.Әбілов, С.Дәуітова, С.Құлбараков, Ә.Шапауов, Н.Насиева, Л.Аупбаева, Ж.Бектасова және т.б. [1]. Ал казак балалар драматургиясынан арнайы кандидагтык диссертация корғаған зерттеуші А.Актанованың зерттеу еңбегі құнды болып саналады [2].

Қазак драматургиясы жанрында балалар драматургиясының зерттелінуі кеш қолға алынғанымен де, алатын орны ерекше. Балаларға арналған пьесалардың тақырыбы, салмағы, жанрлық жүгі, көркемдігі, каһармандар кактығысы, мінез, драмалык бейнелері, драмалык жағдайы, тартысы – ересектерге арналған пьесалардан кем болмайды. Сонымен катар балалар араласпайтын, катыспайтын, ерекшелігімен танылмайтын пьеса жок деп те айтуға болады.

1960-1990 жылдар аралығындағы пьесалардың катарына: М.Акынжановтың “Ыбырай Алтынсарин”, “Алтын сака” (Қ.Бадыровпен бірігіп), Т.Ахтановтың “Өшпес даңк”, С.Омаровтің “Портрет”, Ш.Ахметовтің

“Қолқанат”, Ш.Құсайыновтың “Нұрлы тас”, “Есірткен ерке”, Ш.Байжановтың “Әлия Молдағұлова”, С.Омаровтың “Ақымақ арыстан”, Ә.Табылдиевтің “Кербақай мен Кердеңбай”, О.Әубәкіровтің “Қожа мен спорт”, С.Жүнісовтің “Бәсеке”, “Жаралы гүлдері”, “Әр үйдің еркесі”, Қ.Баянбаев “Адасканның айыбы жоқ”, Е.Домбаевтың “Сертке серт”, Ж.Тұрлыбаевтың “Жиһанкез бала”, К.Әмірбековтің “Уәде бермеуге уәде бер” т.б. бірқатар дүниелерді атауға болады. Бұл шағын драмалық дүниелердің кейбіреулері қара сөзбен, екіншілері ақ өлең үлгісімен жазылған.

Ә.Табылдиев, Қ.Баянбай, С.Жүнісов, Ж.Тұрлыбаев – казак балалар драматургиясына үлкен үлес қосушы қаламгерлер қатарында. Еліміздің болашағы – жас жеткіншек балалар десек, өнердің бұл “кішкентай болашақтарымыздың” таным-талғамын, дүниеге көзқарас эволюциясына әсері мол.

Ұлттық драматургия жанрын арнайы зерттеуші С.Ордалиев: “Балалар драматургиясы үшін өміріміздің барлық жақтары да тандаулы тақырып болады. ... Тақырып жөнінен балалар әдебиетінің ересек адамдарға арналған шығармалардан ешбір айырмасы болмасқа тиіс. Айырмасы, балаларға түсінікті, ұғымды етін, өзгеше түрде жаза білуде болуы керек. Балалар драматургиясы дегеніміз – пьеса кейіпкерлерінің барлығы түгелдей балалар болуы керек деген сөз емес. Балалардан басқа ересек адамдардың да іс-әрекеттері сөз болып, олардың типтік образы жасалынуы мүмкін. Тартыссыз драматургия болуы мүмкін емес. Тартыссыз балалар драматургиясы да болмауы керек” [3,223], – деп ой қорытады ғалым.

Халықтың болашағы балалар өміріне арналған пьесаларға 1941-1945 жылғы соғыстан кейін ерекше көңіл қойыла бастады. Оның да тарихи себебі жоқ емес. Ауыртпашылық кезеңде үлкендер атқаратын істердің барлығын жас жеткіншектердің мойнына түсіп, қайраттылық таныта білді.

Белгілі драматург, жазушы С.Жүнісовтің “Жаралы гүлдер” пьесасы – 1941-1945 ж.ж. соғыс кезінде тылдағы халықтың, әсіресе, жасөспірімдердің өмірін, тіршілік-тауқыметін шындықпен суреттейді. Жас бола тұра әке соғысқа кетіп, бар тұрмыс ауыртпашықты бұғаналары бекімесе де, жасымайды, өздерін іштей қайраумен, жеңіске қол ұштарын беріп жүргендерін ерлік санайды. Пьесада аты аталатын Бақыт, Қасым, Аплаш, Балташ, Балшекерлердің өмірлері, тұрмыс-тіршілігі бір болғанмен, әр кейіпкерлердің тек қана өзіне тән мінез даралықтарын дұрыс тауып, аша білген.

Суреткердің сахналық туындысы жайында баспасөз беттері мен арнайы қарастырылған сыншы, өнертанушы ғалымдардың еңбектерінде сөз болып, кезінде жақсы пікір алған болатын. Ә.Әбішев пен Т.Жұртбайдың: «Ажар мен ажалды», «Жаралы гүлдерді» дәл қазір де, ертең де сахнаға қойсаң, оның жазылған мерзіміне қарамай тура бүгінгі күннің төл туындысы деп қабылдауың сөзсіз» [4], – дегендері, орыстың жазушысы К.Паустовскийдің: “Кез келген

такырыпты бүгінгі күндік етуге болады, тек жазушының өзі өз ғасырының биігінде болсын”, - деп бір кездері айтқан сөзімен заңды үндесіп тұр.

Ғалым С.Қирабаев: “Жаралы гүлдерде” автор соғыс кезі шындығын өмірдің салмағы мойныны түскен ауыл балаларының характерін бейнелеу арқылы ашады” [5,203], – десе, зерттеуші Р.Нұрғалиев: “Жаралы гүлдер” драмасының жақсы табысы – кейіпкерлер тілінің дараланып берілуінде. Соғыс уақытындағы ауыл балаларының мінезі, іс-әрекеті көз алдына келеді. ...жас өспірімдерге берер тағылымы мол шығарма” [6,107], – деп пікірлер түйеді. Пьесаның оқиғасы бір топ балалардың ескі күйсандықты ұрғылап жатқан көрінісі үстінен басталып кетеді.

Б а к ы т. Токтандар, аясандаршы, бұл күй сандық емес пе.

Б а л а. Бұл тозған пианино ғой, Бакыт ағай, ешкімге керегі жоқ. Көп тілдері сөйлемейді. Биыл мұны завхоз далаға шығартып тастаған [“Жаралы гүлдер”].

Балалардың жауабынан кейін ойға беріліп, орамалымен күйсандықты сүртіп, іштей ойға шомады. Драматург С.Жүнісов Бакыттың монологы арқылы пьесаның экспозициясын ашып тұр. **Б а к ы т.** Иә, тозған пианино. Бірақ балалар білесіндер ме, қазір бұл-үнсіз қалған көне ескерткіш. Сөйлете білсең, көне дүниенің де өз тілі бар. Ескіні де қадірлей біл. Мен ауылыма келген сайын осы пианиноны бір көрмей кете алмаймын. Әрдайым осы күйсандық өткен өмірді еске салады... [“Жаралы гүлдер”], – деп ары карай ак өлең түріне көшіп, барлық өткен, кеткен, болған істердің барлығын осы үлгіде сыр шерте жөнеледі.

Келесі көріністегі оқиғада “Повоенной дороге” атты өлеңін айтып бір топ ауылдың балалары кіреді, оларды соғыс комиссары, капитан Жанғожин «честь» беріп қарсы алады. Екінші көріністе драма оқиғасы ширақ дамып, персонаждар өз орындарымен, суреттеліп, тартыс күшейе түседі. Яғни, ауыл балалары: Қасым, Аплаш, Бакыт сияқты жасөспірімдер өздері майдан даласына әзір екендіктерін, тіпті кешіктірмей соғысқа жіберулерін де өтіне келеді. Бұл қылықтарына военком таң қалып: “Мылтық ата білесіндер ме?,- деген сауалына:

Б ә р і д е. Білгенде қандай. Білеміз –деп жауап катады

В о е н к о м. Мылтықты ата білу бар да, Берлинге дейін жеткізу бар,-деп соғыс жағдайынан суыртпақтап сыр шертеді, әрі соғыс жасына жетпегендерін де ескертеді.

Военком балалардың бірінен “әкең қайда?”-дегенде:

Б а к ы т. Соғыста. Екінші Украина майданында. Бес ай болды хат келмегелі.

В о е н к о м. Фамилиясы кім?

Б а к ы т. Мәмбетов.

В о е н к о м (селк етіп): Мәмбетов?- деп ары карай сөзді бұра береді [“Жаралы гүлдер”]

Военкомның есіне осыдан бірнеше ай бұрын басқарма келіп: "Бақыттың әкесінен "қара қағаз" келгенін, әзірше жесір әйелі мен баласына естіртпей тұра тұруын өтінеді, себебі қой соңында жүрген әйелдің, жұмыстың қайнап жатқан кезінде бөгеті болатынын, күзде шаруа аяқталғасын естіртеміз" - деп өтініш етеді.

Гүлсім. Балаларды елге апару керек, Бақыттың шешесі кеше келген... Бүгін естіртпекші.

Баттал. Естірту дегеннің өзі бір пәле болды ғой.

Гүлсім. Пәлесінен бұрын талайлар талма ауруға да шалдыққан жоқ па? ["Жаралы гүлдер"], – деген Гүлсім мен Баттал, басқарма мен военком арасындағы диалогтан драматург С.Жүнісов соғыс кезіндегі ел басына түскен ауыр психологиялық тұрмыс-тіршілігін аңғартады.

Сахналық шығармада Баттал мен Гүлсім арасында да бір жұмбақ сыр жатқандай. Сүйген жігіті соғыста Гүлсім, ісі мен сөзі шалық, әңгүдік Батталды менсінбейді. Драма авторы осы эпизодтан соғыс уақытында жастай жар құшағынан айырылған әйел затының басындағы трагедиясын да береді. Суреткер С.Жүнісов пьесада шығарма шырайын кіргізетін детальді сәтті киюластырады. Аспанда қалықтап ұшып бара жатқан тырналарға Бақыт қолын соза ұмтылуы, үн қосуы –барлығын да шебер үндесіп тұр. Мысалы:

Тырау-тырау тырналар,	Тізіліп қайда барасың ?
Сәлемімді ала бар,	Көрсен майдан даласын.
Көрсен сәлем айтарсың.	Майданда жүрген әкем бар,
Тұмсықтан ұрып тойтарсын.	Жеріме кірген жыландар,

Бала Бақыттың жалынышты, қорғансыз сәлемі, аспанда қалықтап, қалт-құлттап жылы жаққа ұшып бара жатқан қорғансыз тырналар... психологиялық жай-күй...

Төртінші көріністе Бақыт аяулы анасынан қапыда айырылып, ал әкесінің қаралы хабарын бір мезетте естуі - жасөспірімді қатты есеңгіретіп тастайды. Бірақ драматург әкесінің соғыста қаза болуын естірту үшін басқаша амал қолданған, военкомның аузына сөз салып: "Мынау әкеңнің майданнан жіберген киімдері" -деп, осы бір ауыз сөзге "әкең ерлікпен соғыста қаза болды" дегізіп тұр. С. Жүнісов трагедияға шеберлігінің бір қыры - шағын бір беттің көлемінде Бақыттың екі қайғылы монологымен бірінші бөлімін аяқтаған. Мысалы:

Бақыт. Тым құрмаса бір күн қасында бола алмадым-ау, апа. Кеш мені. Қасында бола алмадым. Соңғы сөзінді ести алмадым. Енді сен алыстасың. Енді менде ана жоқ! , - деген ішкі ойтолғағынан анасын жоқтап зар еңіреген бала-жігіттің, атың өшкір соғыс үшін күн-түн демей дамылсыз жұмыс соңында жүріп шешесімен бақұлдаса алмай қалғанын да сезіну қиын емес.

Ал, мына монолог салмағы одан да асып түскен.

Б а к ы т: Па-па.(шинельді құшақтап, тізерлеп отырып қалады) Па-па, апа, жалғыз...Жалғыз қалдым ғой. Бір күннің ішінде жетім қалдым. Жетімекпін енді. Неге...Неге менің атымды Бакыт қойдыңдар. Неге...Неге Бакытсыз қоймадыңдар (Тағы шинельді құшақтап, анасының қасына сүйретіле барып, тізерлеп отыра кетеді [’’Жаралы гүлдер’’])

Қайғылы хал. Бір отбасының трагедиясы. Драматург С.Жүнісовтің Бакыт монологнан соң, авторлық ремарка арқылы беретін: ’’Тағы шинельді құшақтап, анасының қасына сүйретіле барып тізерлеп отыра кетеді’’ - дегенінен, - тылдағы ананың қабіріне, майданда қалған әкенің қабірінен, бір-біріне сала алмаған ерлі-зайыптылардың қабір топырақтарын, ’’шинельді’’ ана бейіті топырағы үстіне жабу арқылы тебіренерлік күй кештіреді. Бұл - драматургтің сәтті ойлап тапқан деталы.

Екінші бөлімде майдандағы соғыс хабарын беріп тұратын радио үнін бір топ бала құлақтарын тосып тыңдап тұр. Радио үні немістердің әлі де күшінін мықты, бірнеше қалалар мен деревняларды бомбалағанын хабарлайды.

Б а к ы т. Шіркін-ай, папам тірі болғанда ғой, әлі де соғысып жүрер еді-ау. Осы радиодан соғыс хабарын берген сайын бұрын папам туралы бірдеме айтатындай елеңдей қалушы едім. Қазір бір түрлі күдерімді...’’(дауысына булығып, сөзін жалғай алмайды)

Драматург пьесаның екінші бөлімінде Бакыттың немістерге деген ыза-кегін жиі көрсету арқылы әкесінің құнын көңілімен қайтаратындай қылып суреттейді. Бірде досы Балташ ауылға көшіп келген переселенец немістерден доп сотып алып, оны ауыл болып қызықтайды. Бакыт та қызықтап көрейін дегенде,

Б а л т а ш. Әуелі қолыңды жуып кел’’,-деп әзілдейді.

Б а к ы т. Қолым неміс добынан таза ! (Балташтың қолынан добын жұлып алады да, желін шығарып жіберіп, табанына салып покрывканы как айырады).

Осы диалог-айтыстарда Бакыттың сөздерінен әке кегін алушы болашақ ұл өсіп келе жатқанынан сыр таркатады. Пьесаның тәрбиелік-тағылымдық қасиеті де осы.

Ал мына диалогта:

Б а к ы т. Әй, осында военком келе жатыр... «

Қ а с ы м. Осы военкомды көрсем жүрегім зу ете қалатын болыпты. Ылғи жаманат жеткізетіндей көрініп тұрады. «

Б а к ы т. Енді маған несін айтар дейсің , -деген сөздерінен менде енді ешкімім жоқ» [’’Жаралы гүлдер’’], – деп тұрғандай, адамның бойына психологиялық толқу тудырады.

Пьесаның орталық қаһарманы – Бакыттың бейнесі кесек, нанымды суреттелген. Оқиға басында өзінің балалық қылығымен көрінсе, әкесі мен шешесінен айрылған соң есейген, ақыл токтатып өмірге деген көзқарасын

өзгертеді. Пьесада Бакытты оқиғаға көбірек араластыра отырып, қайғылы сәттерді басынан көбірек өткізеді. Әсіресе, "неміс" туралы сөз болса, қаны басына теуіп шыға келіп, үлкенсің ба, кішісің ба, "төпелеп" түсуге бар.

Драма оқиғасындағы Баттал – әр қилы мінездің адамы. Пьесадағы шытырман оқиғаларға Батталдың да үлкен үлесі бар. Драматург бірде Батталды соғыс кезіндегі тыл өмірінің шырқын, күйісін, онсыз да жүдеп-жадаған халықты өзінің жын сияқты ісімен, бейпілауыз, қасақана кісінің арына ауыр-ауыр сөздер айтқыш, озбыр адамның кейпін, өтірігі мен шындығы қатар өрілген, жоқ жерден пәле жапқыш, ал кейде аңкылдақ, бала сияқты, ел өмірін бір кісідей ойлайтын мінезімен де даралана алатын жерлері аз емес. Батталдың ауыл балаларына орыс тілінен сабак беруі де күлкі тудырады.

Пьесадағы неміс ұлтының өкілі, ана, ұстаз Таурид Эмма Ивановна – жазықсыз жапа шегіп, өмірдің теперішін көп көрген, өз ісіне адал берілген жан. Әуел баста ауылға жер аударылып келгенде комендант Баттал арына тиетін ауыр сөздер айтып, жігерін құм қылатын кездері болды. Мектептегі ұстаздық қызметіне де сенімсіздік тады. Бірақ Эмма Ивановна ол қылықтарына мұқалмай, керісінше табандылық танытады.

Шығарма авторының шебер шешімінің бір қыры – Таурид Эмма Ивановна ұлы соғыста камалға түсіп қалған сәтінде Карлдың аузына қай ұлттың өкілі болса да, қандай жағдайда болсын "отан, ана, елінің өнеріне" басын июді, өнеге етуді көздесе керек. Карл ақтық демі таусылайын деп тұрған шақта анасын іздеуі, "Туған анам, сенің алдындағы борышымды өтедім. Фашистерге бір минут бас игем жоқ. Соңғы рет, Отаным - Совет елім, сенің алдында, ақ шашты анам сенің алдында соңғы рет...бас...иемін. (Офицер тағы да атып жібереді. Карл басын ие беріп, сылқ етіп құлайды ["Жаралы гүлдер"]).

Суреткер С.Жүнісов пьесаның соңғы шешімін сәтті келтірген. Баласы Карл неміс офицерінен соңғы тілегінің орнына ұлы композитор Бетховеннің "Айлы түнін" қалап еді, ал оны бейбіт өмірде ақ шашты анасы көзіне жас алып жігерлене, шабыттана күйсандықпен ойнайды.

«Жаралы гүлдер» пьесасы мектеп жасындағы балалардың бойында отанға деген сезімді оятуға үлесі бар шығарма. Пьесадағы басты кейіпкерлері: Аплаш, Бакыт, Баттал, Таурид бейнелері, характерлары толық ашылған.

Сәкеннің «Жаралы гүлдер» драмасындағы кейбір кейіпкерлері «Әр үйдің еркесі» атты келесі пьесасында жалғасын табады. «Әр үйдің еркесі» пьесасының көтерген тақырыбы – кезінде мемлекеттің қолдауымен қой шаруашылығын дамыту үшін шопан жастар бригадаларын құруға байланысты қазақтың бірнеше жазушы-драматургтері атсалысқан, атап айтқанда Қ.Мәшһүр-Жүсіп, С.Жүнісов т.б. қаламгерлер болды.

Драматург Сәкен Жүнісов өз үлесін қосып, жаңа іске жастарды

жұмылдыруды насихаттайды. Алдыңғы шығармадағы Баттал, Бақыт, Балшекерлерді баска кырларынан, баска характерларымен, баска жағдайда жаңа әрекеттерімен танимыз. Ұрпак жолын жалғастырушы – балалармен де жүздесеміз. Шығармада характерлар әр кырынан, бар жағынан танылады. Пьесадағы тартыс – ұйымдардың алғашқы құрылу кезеңіндегі қиыншылықтар, ата-аналар мен мектеп мұғалімдерінің сол кездегі халықтың психологиясы бойынша белсене араласуымен нәтижеге жету жолы болды.

XX ғасырдың 1960-90 жылдарындағы көрнекті жазушы-драматургтері, балаларға арналған туындылардың авторлары Ж.Тұрлыбаев, С.Жүнісов, Қ.Баянбайлардың драмалық шығармалары – казак ұлттық драматургия жанрындағы замандас драмашылар пьесаларымен көркемдік тұрғысынан салыстыра қарастырғанда, тақырып жағынан да, идеясы, бейне жасау, тартыс тудыру, мінез сомдау тұрғысынан назар аударарлық, терең мағыналы, жас ұрпак тәрбиелеуде үлкен орны бар құнды туындылар қатарында.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Ғабдулин, Н. Шығарма арқауы – шындық. –А.: «Жазушы»,1968; Ғабдулин Н. Ғабит Мүсірепов – драматург. – А. : «Өнер», 1982; Ордалиев С. Қазак драматургиясының очеркі. –А.: «ҚазССР ҒА»., 964; Ордалиев С. Конфликт және характер. – А. : «Жазушы».1970; Рүстембекова Р. Бейімбет Майлиннің драматургиясы. –А.: «Жазушы», 1969; Рүстембекова Р. Қазак совет комедиясы. – А. : Қаз ССР «Ғылым»,1978; Нұрғалиев Р. Трагедия табиғаты. – А. : «Жазушы»,1968; Нұрғалиев Р. Күретапыр. Қазак драматургиясының поэтикасы. – А. : «Жазушы»,1973; Р. Нұрғалиев. Айдын. Қазак драматургиясының жанрлық проблемалары. – А.: «Өнер», 1985; Нұрғалиев Р. Арқау. Екі томдық шығармалар жинағы. – А. : «Жазушы»,1991; Нұрғали Р. Драма өнері. –А.: «Санат»,2001; Әбіл Ж. Қазак комедиясы. – А. : «Ғылым», 2000; С. Даутова. Художественная концепция исторической личности в казахской драматургии. Монография. – А. : 2006; Шапауов Ә. Драматургия мәселелері. Оқу құралы. Павлодар, 2002; Шапауов Ә. Қ. Драмадағы дәстүр. Монография. Павлодар-2004; Шапауов А. Казахская драматургия в 1960-1990-х годов. – Монография. «Спутник+». – Москва. 2012.
- 2 Ақтанова, А. Қазак балалар әдебиеті (Балалар драматургиясының зерттелу, даму жолдары). Оқу құралы. – Семей. 2009.
- 3 Ордалиев, С. Қазак драматургиясының очеркі. – Алматы: ҚССРҒА, 1964.
- 4 Әбішев, Ә., Жұртбаев, Т. Кемелдік келбеті //Егемен Қазакстан. 1994, 18 маусым.
- 5 Қирабаев, С. Кеңес дәуіріндегі казак әдебиеті. – Алматы: Білім. 1998.
- 6 Нұрғалиев, Р. Өнердің эстетикалық нысанасы. – Алматы: Мектеп, 1979.

7 Жүнісов, С. Қызым, саған айтам... – Алматы : Жалын, 1978.

8 Шапауов, А. Казахская драматургия в 1960-1990-х годов. Монография. «Спутник+». – Москва. – 2012.

*Ш. Уәлиханов атындағы
Көкшетау мемлекеттік университеті, Көкшетау қ.;

**С. Торайғыров атындағы
Павлодар мемлекеттік университеті, Павлодар қ.

Материал 22.08.13 редакцияға түсті.

*А. К. Шапауов**, *Н. К. Жусупов***

Конфликт и характер в детской драматургии

*Кокшетауский государственный университет
имени Ш. Уалиханова, г. Кокшетау;

**Павлодарский государственный университет
имени С. Торайгырова, г. Павлодар.

Материал поступил в редакцию 22.08.13.

*A. K. Shapaouov**, *N. K. Zhusupov***

Conflict and character in the children's drama

*Kokshetau State University named
after. Sh.Ualikhanovr. Kokshetau;

**Pavlodar State University named
after. S.Toraigyrov, Pavlodar.

Material received on 22.08.13.

В статье анализируется конфликт и характер в детской драматургии.

The article analyzes the character and conflict in the children's drama.